

Sprawozdanie z działalności Federacji Zielonych GAJA w 2008 roku

Nazwa, adres, dane dotyczące członków zarządu i celów statutowych organizacji:

Federacja Zielonych „GAJA”

ul. 5 Lipca 45

70-374 Szczecin

Nr KRS 0000200941

Data wpisu do Rejestru Stowarzyszeń 03.11.1993 rok

Status Organizacji Pożytku Publicznego

Zarząd organizacji:

Prezes: Jakub Szumin

Wiceprezes: dr Bożena Prajs

Sekretarz: Jakub Skorupski

Komisja Rewizyjna:

Adam Wosik

Dariusz Rotman

Główne cele działania organizacji:

1. Działania na rzecz ekologii i ochrony zwierząt oraz ochrona dziedzictwa naturalnego.
2. Upowszechnianie i ochrona praw konsumenta.
3. Upowszechnianie i ochrona wolności i praw człowieka oraz swobód obywatelskich.
4. Działalność wspomagająca rozwój wspólnot i społeczności lokalnych.
5. Promocja i organizacja wolontariatu.
6. Upowszechnianie i ochrona praw kobiet.
7. Promocja zatrudnienia i aktywizacja zawodowa osób pozostających bez pracy.

Cele działalności statutowej nieodpłatnej:

- Wydawanie czasopism i wydawnictw periodycznych.
- Prace badawczo rozwojowe w dziedzinie nauk biologicznych i środowiska naturalnego.
- Kształcenie ustawiczne dorosłych i pozostałe formy kształcenia.

Cele działalności statutowej odpłatnej:

- Wydawanie czasopism i wydawnictw periodycznych.
- Prace badawczo rozwojowe w dziedzinie nauk biologicznych i środowiska naturalnego.
- Kształcenie ustawiczne dorosłych i pozostałe formy kształcenia.

Zasady, formy i zakres działalności statutowej:

1. Stowarzyszenie realizuje swoje cele poprzez prowadzenie działalności nieodpłatnej i odpłatnej.
2. W zakres działalności nieodpłatnej wchodzi:
 - a. prowadzenie i wspieranie działalności edukacyjnej, informacyjnej, internetowej; wydawniczej, promocyjnej, medialnej i organizacyjnej;
 - b. prowadzenie działalności doradczej;

- c. prowadzenie działalności szkoleniowej;
 - d. organizowanie spotkań, seminariów i konferencji;
 - e. inicjowanie, organizowanie i prowadzenie działalności badawczej i wdrożeniowej;
 - f. rozwijanie ukierunkowanych badań naukowych;
 - g. wykup, dzierżawę lub stosowanie innych form opieki w stosunku do obszarów przyrodniczo cennych;
 - h. opracowywanie i wdrażanie projektów, ekspertyz, badań, prognoz i programów dotyczących realizacji celów statutowych;
 - i. ustanawianie funduszy, nagród i stypendiów oraz dysponowanie nimi;
 - j. uczestniczenie w postępowaniach administracyjnych, sądowych i sądowno-administracyjnych w zakresie spraw związanych z celami statutowymi;
 - k. współpraca z organami władzy publicznej, samorządami, środkami masowego przekazu oraz podmiotami gospodarczymi, a także inicjowanie partnerstwa międzysektorewego;
 - l. współpraca z organizacjami, instytucjami i osobami w kraju i za granicą;
 - m. aktywizacja społeczeństwa, wspieranie proekologicznych inicjatyw obywatelskich oraz promowanie i organizowanie wolontariatu działającego na rzecz ochrony środowiska i zrównoważonego rozwoju oraz budowania społeczeństwa obywatelskiego.
3. W zakres działalności odpłatnej, w przypadku posiadania niewystarczającej ilości środków statutowych przeznaczonych na pokrycie kosztów działań, wchodzi działalność wyszczególniona w ustępie 2 punkty a, b, c, d, e, f, g, h, j, k, l.

Uchwały Zarządu Stowarzyszenia z 2008 roku:

- 1) Uchwała zarządu z dnia 30.01.2008 dotycząca rezygnacji ze stanowiska Anny Roggenbuck i Kingi Krzywickiej.
- 2) Uchwała zarządu z dnia 19.02.2008 dotycząca podpisania umowy między FZ GAJA a Zakładem Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o., dotycząca wspólnej realizacji kampanii edukacyjno – promocyjnej pt. „Skąd bierze się woda”.
- 3) Uchwała zarządu z dnia 19.02.2008 dotycząca podpisania porozumienia między FZ GAJA a Sekretariatem Rybackim odnośnie wspomaganie projektu rybackiego przez FZ GAJA.
- 4) Uchwała zarządu z dnia 29.02.2008 dotycząca zatrudnienia Agaty Włodarczyk z dniem 03.03.2008.
- 5) Uchwała zarządu z dnia 19.03.2008 dotycząca realizacji wystawy objazdowej o morzu Bałtyckim, przy współudziale „The Fisheries Sekretariat”.
- 6) Uchwała zarządu z dnia 19.03.2008 dotycząca podpisania umowy pomiędzy FZ GAJA a Zakładem Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o., w zakresie wspólnej realizacji akcji promocyjnej, pt. „Twój ekologiczny Kołbacz”.
- 7) Uchwała zarządu z dnia 26.03.2008 dotycząca podpisania umowy pomiędzy FZ GAJA a Zakładami Chemicznymi „POLCIE S.A.”, w zakresie świadczenia przez FZ GAJA usług promocyjnych oraz Public Relations na rzecz Zakładów Chemicznych „POLCIE S.A.” w obszarze ochrony środowiska naturalnego i ekologii.
- 8) Uchwała zarządu z dnia 31.03.2008 dotycząca przyjęcia i zatwierdzenia rachunku zysków i strat za rok 2007, przyjęcia i zatwierdzenia bilansu aktywów oraz przyjęcia i zatwierdzenia informacji dodatkowej do sprawozdania finansowego za 2007 rok.
- 9) Uchwała zarządu z dnia 07.04.2008 dotycząca podpisania umowy dotacji między FZ GAJA a Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i gospodarki Wodnej z siedzibą w Szczecinie, na dofinansowanie zadania : Monitoring i wsparcie wdrażania krajowego „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest, stosowanych na terytorium Polski” w kwocie do 23 421 zł.

- 10) Uchwała zarządu z dnia 10.06.2008 dotycząca ustalenia dla pracowników FZ GAJA nowych stawek wynagrodzeń od miesiąca lipca 2008 roku.
- 11) Uchwała zarządu z dnia 16.07.2008 dotycząca podpisania umowy pomiędzy FZ GAJA a Zakładami Chemicznymi „POLCIE S.A.”, w zakresie świadczenia przez FZ GAJA usług reklamowych podczas imprezy plenerowej: JARMARK ZIEMI 2008.
- 12) Uchwała zarządu z dnia 16.07.2008 dotycząca podpisania umowy pomiędzy FZ GAJA a Polskimi Terminalami SA, w zakresie promocji ZMPSiŚ podczas imprezy plenerowej: JARMARK ZIEMI 2008.
- 13) Uchwała zarządu z dnia 16.07.2008 dotycząca podpisania umowy między FZ GAJA a Koalicją Czystego Bałtyku w zakresie projektu dot. umacniania zastosowań ustaleń prawnych odnośnie środowiska i rolnictwa przy przemysłowych farmach zwierzęcych.
- 14) Uchwała zarządu z dnia 16.07.2008 dotycząca podpisania umowy pomiędzy FZ GAJA a Szczecińską Energetyką ciepłą Sp. z o.o., w zakresie promocji działalności Szczecińskiej Energetyki Ciepłej Sp. z o.o. podczas imprezy plenerowej: JARMARK ZIEMI 2008.
- 15) Uchwała zarządu z dnia 06.08.2008 dotycząca podpisania umowy między FZ GAJA a Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i gospodarki Wodnej z siedzibą w Szczecinie, na dofinansowanie zadania : JARMARK ZIEMI 2008 wraz z imprezami towarzyszącymi,
- 16) Uchwała zarządu z dnia 25.08.2008 dotycząca podpisania umowy sponsorskiej między FZ GAJA a Bankiem Ochrony Środowiska S.A. w ramach imprezy plenerowej: JARMARK ZIEMI 2008.
- 17) Uchwała zarządu z dnia 25.08.2008 dotycząca podpisania umowy sponsorskiej między FZ GAJA a Multimedia Polska S.A. z siedzibą w Gdyni, określającą zasady sponsorowania przez Multimedia S.A. „GRY MIEJSKIEJ”. jako imprezy towarzyszącej festynowi JARMARK ZIEMI 2008.
- 18) Uchwała zarządu z dnia 10.12.2008 dotycząca podpisania umowy o dotację w kwocie 45 600zł, pomiędzy Narodowym Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej z siedzibą w Warszawie, a FZ GAJA, w ramach realizacji przedsięwzięcia pn. „Rozbudowa potencjału wizerunkowego i ludzkiego organizacji”.
- 19) Uchwała zarządu z dnia 10.12.2008 dotycząca podpisania umowy o dofinansowanie w ramach Funduszu dla Organizacji Pozarządowych, pomiędzy ECORYS Polska Sp. z o.o. z siedzibą w Warszawie, a FZ GAJA, w ramach realizacji projektu pt. „Azbest nie jest OK. Wspieranie krajowego Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski”.

DZIAŁALNOŚĆ PROWADZONA W 2008 ROKU

Projekt „Monitoring funkcjonowania ferm wielkoprzemysłowych w Polsce”

Cele projektu:

Praca Federacji Zielonych GAJA nad problemem wpływu wielkoprzemysłowych ferm na środowisko i życie ludzi trwa od paru lat i niestety nie widać perspektyw na jej szybkie zakończenie. Polski rynek wciąż jest atrakcyjnym miejscem dla inwestorów narzucających technologię produkcji bekonów (jak nazywa się w biznesie hodowlę) nie mającą nic wspólnego ze zrównoważoną hodowlą trzody chlewnej. Niniejszy projekt jest kontynuacją inicjatywy „Prawo do czystego środowiska prawem człowieka” i obejmuje działania w ramach projektu ***Rzecznictwo interesów społeczności lokalnych w zakresie stosowania prawa ochrony środowiska w wielkoprzemysłowych fermach zwierząt, jako element kształtowania polityki ochrony środowiska*** oraz ***Strengthening the execution of the environmental and agriculture law in regards to industrial animal forming***. Projekt ma za zadanie wyeliminować szkodliwe praktyki przemysłowych ferm i w zasadzie rozpocząć

dotychczas niepodjęmowane przez nas na skalę ogólnopolską kontakty z lokalnymi społecznościami.

Działania:

- Uczestniczymy w 6 kontynuowanych postępowaniach administracyjnych związanych z wydaniem pozwolenia zintegrowanego i/lub lokalizacji nowopowstających ferm. W działaniu niniejszym zwracamy szczególną uwagę na przestrzeganie przepisów prawa krajowego i unijnego w zakresie działalności ferm wielkotowarowych, a także monitorujemy implementację dyrektyw unijnych w przedmiotowym zakresie do prawa polskiego.
- W trakcie realizacji projektu szczególną uwagę zwracano na zwiększenie dostępu społeczeństwa do informacji na temat działalności ferm tuczu przemysłowego. Dostępne obecnie bazy danych – tak na szczeblu wojewódzkim, krajowym, jak i unijnym (poważne braki w danych przesyłanych przez Polskę do European Pollutant Emission Register).
- Prowadziliśmy działalność medialną związaną z propagowaniem prowadzonych działań, czego efektem są 3 artykuły prasowe oraz stała współpraca z 6 dziennikarzami krajowymi i zagranicznymi. Informacje na temat projektu dostępne są również na stronie www.gajonet.pl/article.php3?id_article=381.
- Służymy doradztwem w zakresie uczestnictwa społeczności lokalnych w procedurach administracyjnych związanych z fermami wielkoprzemysłowymi.

Efekty:

Wyniki prowadzonego przez nas monitoringu wykorzystane zostały w pracach HELCOM (Sekretariat Konwencji Helsińskiej), w zakresie identyfikacji ferm wielkoprzemysłowych jako punkowych źródeł zanieczyszczeń (Baltic Hot Spots).

W 2008 roku uczestniczyliśmy w następujących spotkaniach związanych z problematyką projektu: Seminarium „Ograniczanie uciążliwości odorowych w Polsce” (Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Szczecinie, Technical Information Exchange Instrument of the European Commission, Międzyzdroje, 31.03.-01.04.2008) – referat „Odory jako jeden z głównych problemów związanych z funkcjonowaniem ferm wielkoprzemysłowych w Polsce”, CCB General meeting and Annual Conference "Climate change and the Baltic Sea – challenges for environmental NGOs" (Karjaa, Finlandia, 23.05.-25.05.2008), CCB Seminar on Coastal protection and development policy in the Baltic Sea region (Jurmala, Łotwa, 17.10.-18.10.2008) – „Harmful installations for the Baltic Sea in the Polish coastal zone”, szkolenie "Czysta Polska - społecznie odpowiedzialna gospodarka" (Szczecin, 12.11.2008) – referat „Uregulowania prawne w zakresie ocen oddziaływania na środowisko a organizacje pozarządowe”, spotkanie Zarządu Coalition Clean Baltic (Kraków, 13.11.2008) – „Coalition Clean Baltic – HELCOM cooperation on the field of the BSAP/industrial animal farming”.

W 2008 roku ukazały się następujące materiały medialne: „Te amerykańskie świny”, Tygodnik NIE, „Fermy wielkoprzemysłowe a środowisko”, Ekologia Przemysłowa, 2/2008, „Green Federation GAJA's Project on Industrial Animal Farming in Poland”, CCB NEWSLETTER, 1/2008.

Czas realizacji: projekt jest zadaniem długoterminowym.

Finansowanie: Coalition Clean Baltic, Fundacja Fundusz Partnerstwa.

Projekt „Rewitalizacja zabytkowego parku naturalistycznego Dolina Miłości”

Cele projektu:

- Poprawa stanu przyrody w parku naturalistycznym Dolina Miłości, jako elemencie Zespołu Parków Krajobrazowych Dolina Dolnej Odry.
- Przywrócenie funkcji społecznych parkowi naturalistycznemu Dolina Miłości.
- Zabezpieczenie pełnej dokumentacji koniecznej do kontynuowania inwestycji.
- Wspieranie zadań wykonywanych i nadzorowanych przez Wojewódzkiego Konserwatora Przyrody w odniesieniu do Zespołu Parków Krajobrazowych Doliny Dolnej Odry oraz sieci NATURA 2000 w nim przebiegającej, na rzecz przywracania społecznych funkcji obiektu.

Działania i efekty:

W 2008 skupiono się na działaniach, które pozwolą w kolejnych latach podejmować działania inwestycyjne na terenie parku:

- zakończona została procedura przejęcia w zarząd (w trwale użytkowanie) gruntów należącym do Skarbu Państwa i administrowanych przez Nadleśnictwo Chojna,
- w sierpniu za zgodą Generalnej Dyrekcji Lasów Państwowych Nadleśniczy Nadleśnictwa Chojna podpisał umowę o przekazanie parku Dolina Miłości w zarząd na czas nieokreślony,
- decyzją Burmistrza Gminy Chojna przeniesione zostały na Federację Zielonych warunki zabudowy terenów parkowych,
- decyzją Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków przeniesione zostały pozwolenia na wykonanie prac rewitalizacji zabytku zgodnie z koncepcją i projektami,
- opracowany został projekt techniczny remontu stawów i zagospodarowania terenu przy stawach Adama i Ewy,
- projekt został uzgodniony z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków, Nadleśnictwem Chojna,
- wykonano operat wodno-prawny oraz uzyskano pozytywną decyzję w tym zakresie,
- decyzją Burmistrza gminy Chojna oraz Wojewody Zachodniopomorskiego ustalony został zakres raportu o oddziaływaniu na środowisko dla inwestycji remontu zabytkowych stawów,
- przygotowany został raport o oddziaływaniu na środowisko inwestycji polegającej na remoncie zabytkowych stawów,
- raport został pozytywnie zaopiniowany przez Nadleśnictwo Chojna oraz Dyрекcję Zespołu Parków Krajobrazowych,
- decyzją Wojewody Zachodniopomorskiego i postanowieniem Burmistrza Gminy Chojna raport został uzgodniony,
- złożony został wniosek do Starostwa o wydanie decyzji o pozwolenie na budowę,
- zakończone zostały prace nad projektem wniosku o dofinansowanie do programu INTERREG IV Polska – Niemcy.

Czas realizacji: 01.01.2008 – do 30.12.2008.

Finansowanie: Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Szczecinie.

Projekt „Polska łąka”

Cel projektu:

Ochrona gruntów cennych przyrodniczo jest ich ochrona przed nadmierną sukcesją oraz rewitalizacja zaniedbanych łąk poprzez W 2007 przeprowadziliśmy kolejne zabiegi zmie-

rzające do odtworzenia użytków zielonych, na których zarzucono gospodarkę łąkarską, niezbędną do utrzymania gruntów rolnych w odpowiedniej kondycji.

Działania:

Zarządzanie gospodarstwem rolnym, dzierżawionym od Agencji Nieruchomości Rolnych OT Szczecin oraz Dyrekcji Parku krajobrazowego Doliny Dolnej Odry. Położenie gruntów – gmina Pyrzyce obręb Ryszewo, gmina Goleniów obręb Święta, gmina Gryfino obręb Daleszewo-Międyodrze, gmina Kołbaskowo obręb Międzyodrze. Struktura posiadanych gruntów przedstawia się następująco:

- łąki – 190,8657 ha,
- grunty orne – 12,0128 ha,
- nieużytki – 120,0500 ha,
- lasy, zadrzewienia – 0,36 ha,
- wody stojące – 0,3500 ha,
- rowy – 3,6247 ha.

Zarządzanie gospodarstwem rolnym polega na:

- corocznym sporządzaniu deklaracji podatkowych na podatek rolny, leśny i od nieruchomości,
- przygotowywaniu wniosków o płatności,
- śledzeniu wszelkich zmian w przepisach prawnych, mających wpływ na gospodarowanie zgodnie z zasadami ochrony przyrody oraz możliwości uzyskiwania dopłat,
- organizowaniu i nadzorowaniu prac polowych,
- stałym kontakcie z Agencją Nieruchomości Rolnych, Agencją Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa, jednostką certyfikującą gospodarstwa ekologiczne (Biocert Małopolska).

Efekty:

Najważniejszym uzyskanym efektem jest odtworzenia i utrzymywanie ok. 115 ha zaniebanych łąk. Działanie to umożliwia powstrzymanie nadmiernej sukcesji roślinności niepożądanego oraz, ze względu na opóźniony termin koszenia, ochronę gatunków cennych przyrodniczo, związanych z otwartymi ekosystemami łąkowymi. Dzięki corocznemu koszeniu zaniebane łąki zostaną odtworzone, a to z kolei pozwoli na podniesienie poziomu bioróżnorodności.

Kolejnym efektem prowadzenia działalności rolniczej jest możliwość ubiegania się o unijne dopłaty do gruntów rolnych. W 2007 r. otrzymano kolejne dopłaty bezpośrednie, z tytułu ONW oraz pomoc finansową na wspieranie przedsięwzięć rolnośrodowiskowych i poprawy dobrostan zwierząt za rok 2006 oraz złożono stosowne wnioski na następny rok.

Termin: projekt jest zadaniem długoterminowym.

Finansowanie: środki własne.

Projekt „Punkt doradczy dla rolników przyjaznych przyrodzie – STO-S korzyści dla rolników”

Cel projektu:

Uświadamianie rolników o konieczności ochrony przyrody i środowiska oraz korzyściach z tego wynikających oraz pomoc w uzyskiwaniu dopłat.

Działania w ramach projektu:

Koordynowanie Punktu Doradczego dla rolników przyjaznych przyrodzie, udzielanie porad telefonicznych, mailowych oraz bezpośrednio podczas wizyt rolników w Punkcie, pomoc przy wypełnianiu wniosków na dopłaty obszarowe i ONW oraz innych niezbędnych do ubiegania się o płatności, konsultacje terenowe, opracowanie tekstów do artykułów prasowych oraz informacji na stronę WWW stowarzyszenia do działu Internetowy Punkt Doradczy dla rolników przyjaznych przyrodzie.

Efekty:

Udzielono kompleksowych porad z zakresu przestrzegania Zwyczajnej Dobrej Praktyki Rolniczej, a w szczególności dotyczącej postępowania w zakresie wykorzystania ścieków dla celów rolniczych, wykorzystania osadów ściekowych w rolnictwie (gospodarka odpadami), dobrostanu zwierząt (ochrona praw zwierząt), stosowania i przechowywania nawozów naturalnych i mineralnych, stosowania środków ochrony roślin, utrzymania czystości i porządku w gospodarstwie, ochrony gleby, ochrony wód przed zanieczyszczeniami pochodzenia rolniczego, gospodarowania na użytkach zielonych, ochrony siedlisk przyrodniczych.

Udzielono informacji o sieci Natura 2000. Pomagano w ustaleniu czy gospodarstwo znajduje się na obszarze chronionym, ponieważ informacja taka będzie niezbędna przy ubieganiu się o płatności dla obszarów Natura 2000 w ramach płatności rolnośrodowiskowych. Rolnik, którego gospodarstwo położone będzie w obszarze chronionym otrzyma informacje o konsekwencjach jakie płyną dla jego gospodarstwa z tego tytułu oraz wszelką wiedzę pomocną w spełnieniu wymagań stawianych funkcjonowaniu gospodarstw rolnych w Naturze 2000.

Poinformowano o możliwościach realizacji Programu rolnośrodowiskowego wraz ze wstępnym dobieraniem pakietów dla danego gospodarstwa. Informacji udzielano uwzględniając nowy PROW na lata 2007-2013, w którym to program rolnośrodowiskowy uległ dość znacznym modyfikacjom.

W ramach Punktu udzielono także porad na wiele innych tematów, związanych z rolnictwem w sposób pośredni.

Termin realizacji: 01.09.2008 – 31.12.2008.

Finansowanie: Polska Grupa Energetyczna-Spółka Akcyjna Zespół Elektrowni Dolna Odra.

Projekt „Monitoring systemu kontroli połowów dorsza, łososia i pozostałych gatunków ważnych społecznie i ekologicznie na Bałtyku. Wzmocnienie wdrażania prawodawstwa UE i poprawa świadomości społecznej o stanie zasobów Morza Bałtyckiego”

Cele projektu:

- Monitorowanie respektowania prawa krajowego i UE w zakresie działania służb odpowiedzialnych za kontrolę rybaków i monitoring limitów połowowych na dorsza, łososia i troci w Bałtyku.
- Reorientacja działań lokalnej administracji rządowej i samorządowej na skuteczną realizację prawa krajowego i UE zmierzającą do zrównoważonej gospodarki połowowej na Bałtyku.
- Zbudowanie publicznego sprzeciwu przeciw nielegalnym i nieraportowanym na Bałtyku oraz istnieniu nielegalnego rynku rybnego - podnoszenie poziomu wiedzy ekologicznej obywateli w zakresie konieczności rozwijania polskiej gospodarki połowowej na Bałtyku w sposób zrównoważony i zgodny z prawem.

- Zwiększenie poczucia indywidualnej odpowiedzialności obywateli za stan zasobów Bałtyku.

Działania:

- Wykonano monitoring skuteczności działania służb odpowiedzialnych za kontrole rybaków oraz monitoring limitów połowowych w Polsce. Monitoring miał charakter korespondencyjny. Poprzez to działanie oceniono również wdrażanie, a także przestrzeganie prawa krajowego i unijnego z zakresu rybołówstwa.
- Lobbowano na rzecz szybkiego uszczelnienia i usprawnienia działania systemu monitoringu połowów ryb - głównie dorsza, łososa i troci - na Morzu Bałtyckim. W tym celu brano udział w spotkaniach, warsztatach oraz konferencjach, gdzie oficjalnie lub nieoficjalnie spotykano się z decydentami i przedstawicielami sektora rybołówstwa, przeprowadzając rozmowy na tematy obecnej oraz przyszłej sytuacji rybołówstwa bałtyckiego.
- Przygotowano i zaprezentowano wystawę edukacyjną mającą na celu budowanie publicznego sprzeciwu przeciw nielegalnym i nie raportowanym połowom na Bałtyku oraz istnieniu nielegalnego rynku rybnego. Wystawa odwiedziła 22 miasta na polskim wybrzeżu, gdzie prezentowana była głównie w miejscach użyteczności publicznej (urzędy miast, place, muzea, szkoły). Wystawa, poza głównymi problemami rybołówstwa, dotyczyła również Bałtyku oraz jego zasobów żywych. Obok wystawy powstała broszura i ulotka niosące w sobie poszerzone wartości informacyjne.
- Przeprowadzono wakacyjną akcję ulotkową wśród turystów na polskim wybrzeżu. Akcja trwała 7 dni. Dzięki temu działaniu poszerzono zakres wiedzy obywateli Polski wypoczywających nad morzem, na temat rybołówstwa i Morza Bałtyckiego.
- Zaplanowano i zrealizowano intensywne działania medialne oraz internetowe. Przygotowano i opublikowano szereg artykułów związanych z rybołówstwem. Prezentowano komunikaty prasowe, udzielano wywiadów prasie, radiu i telewizji.
- Przygotowano obszerny raport z wyników monitoringu. Raport zawierał opis obecnej sytuacji panującej w polskim rybołówstwie, lecz przede wszystkim nawiązywał do istniejącego systemu kontroli rybołówstwa w Polsce, jego podstawowych wad i zalet. W raporcie zawarto szereg opinii, komentarzy i propozycji usprawniających funkcjonowanie kontroli rybackiej w Polsce.

Czas realizacji: 03.01.2008 – 31.10.2008.

Sponsor: Fundacja Fundusz Współpracy, The Fisheries Secretariat.

Projekt „Monitoring i wsparcie wdrażania krajowego Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski”

Cele projektu:

Od 2002 roku obowiązuje w Polsce „Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski”, który nakłada na polskie samorządy obowiązki w zakresie właściwego pozbywania się materiałów azbestowych. Federacji Zielonych GAJA podjęła się monitoringu realizacji Programu poprzez kontrolę urzędów gmin w przedmiotowym zakresie. Kontrola gmin umożliwiła nam określenie poziomu realizacji krajowego Programu oraz wskazanie na istotne niedociągnięcia ze strony samorządów.

Federacja Zielonych GAJA w ramach tego projektu podjęła działania edukacyjno-informacyjne, wpływające na poziom wiedzy i świadomości w zakresie azbestu i usuwania wyrobów zawierających azbest.

Działania:

- Monitoring realizacji gminnych programów usuwania azbestu poprzez wystosowanie do każdego urzędu w Polsce (2459 gmin) Wniosku o udostępnienie informacji publicznej. Korespondencja objęła wysyłkę ponad 3.500 listów – otrzymaliśmy 2290 merytorycznych odpowiedzi, które poddano analizie ilościowo – jakościowej. Wyniki analizy posłużyły do określenia poziomu realizacji krajowego Programu usuwania azbestu.
- Organizacja wystawy informacyjno-edukacyjnej na temat azbestu, jego szkodliwości i konieczności bezpiecznego usuwania. Wystawa była eksponowana w 10 Urzędach Marszałkowskich i Wojewódzkich.
- Organizacja dwudniowej ogólnopolskiej konferencji dla urzędników – funkcja edukacyjno-informacyjna w zakresie krajowego Programu usuwania azbestu, forum wymiany doświadczeń (podjęte tematy: charakterystyka azbestu, wpływ na zdrowie, aspekty prawne, usuwanie wyrobów zawierających azbest, wyniki społecznego monitoringu, finansowanie przedsięwzięć, prezentacja „dobrych praktyk”) – udział 80 osób.
- Wydanie 500 sztuk publikacji, w której zawarto najważniejsze informacje w zakresie problematyki usuwania azbestu (aspekty prawne, wpływ na zdrowie, usuwanie, wyniki monitoringu, finansowanie przedsięwzięć, wzorcowe samorządy).
- Podjęto ponad 30 akcji medialne promujące poszczególne działania realizowane w ramach projektu.

Efekty:

Założono, że projekt w zasadniczy sposób wesprze realizację rządowego „Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski”, poprzez wzmocnienie działań monitoringowych i edukacyjnych.

Efekt ten został osiągnięty poprzez:

- bardzo dokładnie zbadanie stopnia realizacji obowiązków w zakresie usuwania azbestu w 2290 gminach w Polsce,
- ogólnopolską konferencję, która dostarczyła urzędnikom rzeczowej wiedzy w zakresie azbestu (wykłady oraz materiały konferencyjne) oraz pozwoliła na bezpośrednie spotkanie się z ekspertami (doradztwo w zakresie sporządzania inwentaryzacji oraz konstruowaniu programów usuwania azbestu) oraz urzędnikami odnoszącymi sukcesy w pozbywaniu się azbestu na terenie własnej gminy (swoiste forum wymiany wiedzy i doświadczeń),
- przekazanie informacji o poziomie realizacji krajowego Programu, zawartych w publikacji – publikację przesłano dla Wicepremiera Ministra Gospodarki oraz dla Głównego Koordynatora krajowego Programu,
- organizację wystaw informacyjno-edukacyjnych w 10 miastach wojewódzkich, celem podnoszenia świadomości społecznej w zakresie azbestu,
- działalność lobbingsową względem wojewódzkich funduszy ochrony środowiska i gospodarki wodnej oraz Banku Ochrony Środowiska, celem stworzenia przyjaznych narzędzi finansowych na przedsięwzięcia związane z procesem usuwania azbestu.

Realizacja projektu znacząco przyczyniła się do intensyfikacji działań Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska w Szczecinie w zakresie wspierania samorządów gminnych Województwa Zachodniopomorskiego w skutecznym usuwaniu wyrobów azbestowych.

Czas realizacji: 01.01.2008 – 31.10.2008.

Finansowanie: Fundacja „Fundusz Współpracy”, WFOŚiGW w Szczecinie.

Projekt „Azbest nie jest OK. Wspieranie krajowego Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest stosowanych na terytorium Polski”

Cele projektu:

Kontynuacja działań podjętych w ramach projektu „Monitoring i wsparcie wdrażania krajowego Programu...” Wzmocnienie świadomości społecznej w zakresie konieczności usuwania wyrobów zawierających azbest oraz wsparcie polskich samorządów w zakresie realizowania gminnych programów usuwania azbestu.

Działania:

- uruchomienie internetowego punktu konsultacyjnego na stronie www.gajanet.pl/azbest - odbiorcami są samorządy oraz zarządcy nieruchomości,
- produkcja filmu edukacyjnego na temat azbestu i właściwego postępowania z wyrobami zawierającymi azbest,
- wydanie broszury informacyjnej w zakresie prawnych obowiązków związanych z azbestem, skierowanej do zarządców/administratorów budynków,
- organizacja ogólnopolskiej konferencji „Bezpieczne użytkowanie i usuwanie azbestu – możliwości i koszty”,
- monitoring ewaluujący realizację gminnych programów usuwania azbestu.

Czas realizacji: początek – 02.11.2008, planowane zakończenie – 31.12.2010.

Finansowanie: Ecorys, Fundusz dla Organizacji Pozarządowych, Mechanizm Finansowy Europejskiego Obszaru Gospodarczego oraz Norweski Mechanizm Finansowy.

Projekt „Młodzieżowa Ekoinspekcja”

Cel projektu:

Zaprezentowanie uczniom szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych działalności Zakładów Chemicznych POLICE SA oraz przekazanie informacji o proekologicznych inicjatywach Firmy.

Działania:

Organizacja serii 10 wycieczek dla młodzieży szkolnej po produkcyjnej części Z.Ch. POLICE, tamtejszym Zakładzie Ochrony Środowiska (tzw. odstożniki wód poprocesowych, które są siedliskiem ptactwa wodno-błotnego).

Efekty:

295 uczniów i 19 nauczycieli (razem 314 osób) zwiedziło i zapoznało się z proekologicznymi przedsięwzięciami Zakładów Chemicznych POLICE SA.

Czas realizacji: 28.04.2008 – 19.06.2008.

Finansowanie: Zakłady Chemiczne Police SA.

Inicjatywy w ramach Programu „Młodzież w działaniu”

1. Wymiana młodzieżowa „Your planet – your choice, Lithuania 2008”

Cel projektu:

Podniesienie wiedzy uczestników wymiany jak w prosty sposób można każdego dnia przyczyniać się do ochrony środowiska naturalnego. Wymiana odbywała się w Wilnie, uczestniczyło w niej 5 grup narodowych z całej Europy.

Działania:

Przystosowanie lokalnego zaniedbanego parku w Ciobiskis do użytku przez turystów: zbudowanie ekologicznych ław i stołu z drewna, posprzątanie zeschniętych liści i gałęzi, budowa kładek na stawie. Drugim działaniem było zorganizowanie akcji ulicznej na terenie parku w Wilnie, podczas której uczestnicy wymiany informowali przechodniów, mieszkańców Wilna o tym, jak chronić środowisko na co dzień. Powstała broszurka informacyjna, instalacja pt. „Ile czasu to się rozkłada?”, stoiska tematyczne, kącik dla dzieci.

Efekty:

Uczestnicy wymiany podczas wielu dyskusji i przygotowań do akcji ulicznej dowiedzieli się, co każdy z nas może zrobić, by chronić środowisko naturalne. Dzięki temu powstała broszura informacyjna w językach angielskim i litewskim do rozdawania przechodniom. Oprócz tego przywrócony okolicznym mieszkańcom został zabytkowy park, gdzie uczestnicy wymiany posprzątali, zbudowali ekologiczne drewniane ławy i stół oraz kładki na tamtejszym stawie. Międzynarodowy charakter wymiany również miał swoje znaczenie – podczas wieczorów narodowych uczestnicy mieli okazję poznać historię i kulturę kraju swoich kolegów.

Czas realizacji: 01.07.2008 – 08.08.2008.

Finansowanie: Litewska Narodowa Agencja Programu „Młodzież w działaniu” (środki Unii Europejskiej).

2. Projekt „Socrates Democracy School”

Opis projektu:

Projekt „Socrates Democracy School” to inicjatywa bilateralna młodych ludzi z Turcji i Polski. Partnerem projektu i organizacją goszczącą była ADANA YOUTH CITY COUNCIL z Adany w Turcji. W projekcie, który miał formę warsztatów, udział wzięło 24 młodych ludzi. Celem warsztatów było ukazanie demokracji w praktyce – możliwości, ale i obowiązków jakie ona ze sobą niesie. Szczególny nacisk położony został na kształtowanie postaw aktywnego uczestnictwa młodzieży, budowanie społeczeństwa obywatelskiego i przeciwstawienie się biernemu uczestnictwu w procesach demokratycznych. Warsztatom przyświecała idea wielokulturowości, tolerancji i zrozumienia.

Czas realizacji: 14.07. – 20.07.2008.

Finansowanie: Turecka Narodowa Agencja Programu „Młodzież w działaniu” (środki Unii Europejskiej).

3. Projekt „Kingom of Peace”

Opis projektu:

Warsztaty „Kingom of Peace” to międzynarodowa inicjatywa młodzieżowa na rzecz pokoju, demokracji, tolerancji i społeczeństwa obywatelskiego. W warsztatach wzięło udział 32 młodych ludzi z Turcji, Włoch, Estonii, Litwy i Polski, zainteresowanych szeroko pojętą te-

matyką edukacji na rzecz pokoju i demokracji. Warsztaty odbyły się w Adanie, w Turcji, a ich inicjatorem i organizacją goszczącą była ADANA YOUTH CITY COUNCIL. Celem warsztatów było zintegrowanie młodych ludzi z różnych krajów Europy i reprezentujących różne kultury wokół problemu pokoju i demokracji, zwłaszcza w kontekście jednoczącej się Europy. Powyższe cele osiągnięte zostały w trakcie licznych form aktywizacji uczestników warsztatów w atmosferze wielokulturowości.

Czas realizacji: 22.01. – 29.01.2008.

Finansowanie: Turecka Narodowa Agencja Programu „Młodzież w działaniu” (środki Unii Europejskiej).

Projekt „Fundusze Europejskie dla NGO w praktyce”

Cel projektu:

Wzmocnienie zdolności organizacji pozarządowych do wykorzystania funduszy unijnych, a także promocja dobrych praktyk w wykorzystywaniu funduszy, rozprzestrzenienie informacji o możliwościach uzyskania dofinansowania oraz wymiana doświadczeń pomiędzy beneficjentami i potencjalnymi beneficjentami.

Działania:

- Ogólnopolski konkurs i wystawa „Najlepsze projekty”.
- Warsztaty „Nowe szanse”.
- Internetowy serwis „Przyjazne fundusze”.

Efekty:

Jako że projekt został rozpoczęty 1 października 2008 r., a planowane działania zakończą się 30 czerwca, na ten moment trwa realizacja działania pierwszego, czyli ogólnopolski konkurs i wystawa „Najlepsze projekty”. W drodze konkursu z województwa zachodniopomorskiego wyróżniony został projekt „Renaturyzacja i ochrona mokradł Pyszka” realizowany przez Związek Miast i Gmin Dorzecza Parsęty w Karlinie. Następnym etapem będzie stworzenie wystawy prezentującej zwycięskie projekty ze wszystkich województw. Wystawa będzie prezentowana nieodpłatnie na większych dworcach kolejowych na terenie całego kraju.

Czas realizacji: początek – 01.10.2008, planowane zakończenie – 30.06.2009.

Finansowanie: Ministerstwo Rozwoju Regionalnego (środki Unii Europejskiej w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna). Projekt realizowany w ramach Polskiej Zielonej Sieci.

Projekt „Kupuj odpowiedzialnie! – Twoje pieniądze kształtują świat”

Cel projektu:

Federacja Zielonych „GAJA” odpowiedzialna była za koordynację działań ogólnopolskiej konsumenckiej kampanii edukacyjnej dla dzieci i młodzieży szkolnej w województwie zachodniopomorskim. Celem projektu była aktywna edukacja obywatelska w zakresie zrównoważonej (odpowiedzialnej) konsumpcji, nastawiona na kształtowanie postaw proekologicznego konsumenta wśród młodzieży, połączona ze społeczną kampanią informacyjną. Projekt realizowany w ramach Polskiej Zielonej Sieci.

Działania i efekty:

W jej ramach realizacji projektu przeprowadzono następujące działania:

- 20 szkoleń w 20 zachodniopomorskich szkołach – gimnazjach i szkołach ponadgimnazjalnych. Tematyka dwugodzinnego szkolenia objęła zagadnienia związane ze zrównoważoną konsumpcją, ideą sprawiedliwego handlu, efektem cieplarnianym, zrównoważoną produkcją, rolnictwem ekologicznym, żywnością ekologiczną, społeczną odpowiedzialnością biznesu. W trakcie szkoleń uczniowie dowiedzieli się jak być odpowiedzialnym konsumentem oraz jak wiedzę tę zastosować podczas codziennych zakupów w sklepie.
- Działania medialne, które objęły przeprowadzenie 3 konferencji prasowych (Światowy Dzień Konsumenta – 14.03., Światowy Dzień Sprawiedliwego Handlu – 13.05., Światowy Dzień bez Kupowania – 27.11.), emisję spotu radiowego projektu na antenie Polskiego Radia Szczecin, wakacyjną kampanię informacyjną nt. ekoturystyki i Dni Sprzątania Świata, przedsięwzięcia konsumencka kampania informacyjna w listopadzie i grudniu.
- Prowadzenie punktu edukacyjno-informacyjnego kampanii (kilkaset porad udzielonych w zakresie zrównoważonej konsumpcji, biblioteczka tematyczna, informacje/news'y na stronie www.gajanet.pl).
- Jarmarki:
 - W dniach 19.04. - 20.04. w hali Międzynarodowych Targów Szczecińskich odbyła się Giełda Zdrowej Żywności i Produktów Naturalnych ORGANIC, na której, również z okazji Dnia Ziemi, czynne było stoisko Federacji Zielonych GAJA - Punkt Informacyjno-Edukacyjny projektu KUPUJ ODPOWIEDZIALNIE! TWOJE PIENIĄDZE KSZTAŁTUJĄ ŚWIAT. Na stoisku otrzymać można było materiały informacyjne, poradniki konsumenckie, jak również uzyskać porady dotyczące szeroko pojętej tematyki zrównoważonej konsumpcji, sprawiedliwego handlu, zdrowej żywności, rolnictwa ekologicznego, ekoznaków, recyklingu, zmian klimatycznych oraz idei społecznej odpowiedzialności biznesu. Na stoisku nabyć można było również produkty marki FAIRTRADE, które wytworzone zostały przez producentów lokalnych w krajach Trzeciego Świata, z poszanowaniem praw kobiet, dzieci i ludności rdzennej, z wykluczeniem pracy niewolniczej i przy zapewnieniu sprawiedliwego udziału w zyskach z ich sprzedaży wszystkim uczestnikom procesu produkcyjnego. Dodatkową atrakcją była możliwość otrzymania ekologicznej torby na zakupy, czy skorzystać z poczęstunku FAIRTRADE. Dodatkowe informacje na stronie www.mts.pl/index.php?id=1066.
 - Juwenalia 2008 – Dni Politechniki Szczecińskiej w dniach 29. – 30.05. W trakcie imprezy czynne było stoisko Punktu Informacyjno-Edukacyjnego projektu KUPUJ ODPOWIEDZIALNIE! TWOJE PIENIĄDZE KSZTAŁTUJĄ ŚWIAT, na którym udzielane były porady i rozdawane materiały informacyjne.
 - Spotkania Szczecińskich Organizacji Pozarządowych „Pod Platanami” – Jasne Błonia, 08.06. – w trakcie imprezy czynne było stoisko Punktu Informacyjno-Edukacyjnego projektu KUPUJ ODPOWIEDZIALNIE! TWOJE PIENIĄDZE KSZTAŁTUJĄ ŚWIAT, na którym udzielane były porady i rozdawane materiały informacyjne.
 - Stoisko Federacji Zielonych GAJA na targach ORGANICA – Giełda Zdrowej Żywności i Produktów Naturalnych ORGANIC, w dniach 14-16.11.2008 na Międzynarodowych Targach Szczecińskich. Stoisko pełniło funkcję punktu informacyjnego, w którym otrzymać można było materiały informacyjne, a także uzyskać porady dotyczące problematyki odpowiedzialnej konsumpcji, sprawiedliwego handlu, zdrowej żywności, rolnictwa ekologicznego, ekoznaków, recyklingu, zmian klimatycznych, idei społecznej odpowiedzialności biznesu oraz szeroko pojętej ochrony środowiska i ochrony przyrody. Na stoisku nabyć można było również produkty marki FAIRTRADE, które wytworzone zostały przez producentów lokalnych w krajach Trzeciego Świata, z poszanowa-

niem praw kobiet, dzieci i ludności rdzennej, z wykluczeniem pracy niewolniczej i przy zapewnieniu sprawiedliwego udziału w zyskach z ich sprzedaży wszystkim uczestnikom procesu produkcyjnego. Można było się też zapoznać z ofertą "Zielonego biura" („Zielone biuro”, czyli ekologia w pracy, to nowy styl myślenia na temat kształtowania wizerunku firmy. Tożsamość firmy buduje nie tylko nazwa, logo czy jej działania PR, ale także sposób w jaki funkcjonuje na co dzień. „Zielone biuro,, daje możliwość podjęcia autentycznych działań w ochronie środowiska i budowania w ten sposób postawy proekologicznej. Federacja Zielonych „GAJA” zaprezentuje na swoim stoisku ekologiczne produkty biurowe, gadżety reklamowe oraz materiały papiernicze i druki wykonane na papierze eko. Zobaczyć będzie można m.in.: długopisy z makulatury - wykonane z ciasno zrulowanego papieru, połączonego klejem roślinnym (z wymiennym wkładem), długopisy z kukurydzy - całkowicie biodegradowalne, długopisy, ołówki i inne przybory biurowe z drewna z certyfikatem FSC (zrównoważona gospogarka leśna), papier, koperty, segregatory, teczki etc. - wykonane z papieru ekologicznego, niebielonego, oryginalne gadżety reklamowe i upominki, zabawki solarne, torby bawełniane i koszulki z biobawełny. „Zielone biuro” to przyjazne środowisku wyposażenie i kształtowanie proekologicznego myślenia).

Czas realizacji: marzec 2008 – listopad 2008.

Sponsor: program „Środki Przejściowe 2005”, Fundusz Inicjatyw Obywatelskich.

Projekt „Stop foliówkom!”

Cele projektu:

Kampania społeczna „Stop foliówkom!” była częścią ogólnopolskiej kampanii „Nie bierz folii w sklepie”. Celem projektu było zwrócenie uwagi społeczeństwa na problem odpadów opakowaniowych, reprezentowanych przez jednorazowe torebki foliowe, oraz zebranie wymaganej liczby 100 000 podpisów pod obywatelskim projektem ustawy, która miała ograniczyć zużycie foliówek poprzez wprowadzenie zakazu ich rozdawania bez opłaty.

Działania:

W ramach kampanii prowadziliśmy następujące działania:

- Informowanie poprzez media i Internet o problemie odpadów opakowaniowych i o ekologicznych alternatywach dla jednorazowych torebek foliowych (papier makulaturowy, torby materiałowe, biopolimery).
- Promowanie poprzez media i Internet projektu Ustawy „opakowaniowej” i informowanie o przewidywanych efektach wprowadzenia jej w życie.
- Organizacja zbiórki podpisów pod projektem Ustawy w Szczecinie i okolicznych miejscowościach.
- Stałe punkty zbiórki podpisów: w Urzędzie Miejskim w Szczecinie, wszystkich filiach Biblioteki Miejskiej w Szczecinie oraz w biurze FZ GAJA.
- Punkty informacyjne oraz uliczna zbiórka podpisów, organizowane m.in. z okazji miejskich imprez: Juwenalia, Spotkania Pod Platanami, Dni Morza, Dzień bez foliówki.
- Akcja promocyjna na Deptaku Bogusława, połączona z rozdawaniem bawełnianych ekotoreb.

Efekty:

Do 28.06.2008r udało się zebrać 89 674 ważnych (złożonych na prawidłowych formularzach, z prawidłowymi danymi osobowymi) podpisów z całej Polski, z czego 3 995 przesłała Federacja Zielonych GAJA. Ponadto, temat odpadów opakowaniowych i opakowań eko-

logicznych został co najmniej 20 razy poruszony w mediach, prasie i portalach internetowych, gdzie spotkał się z dużym zainteresowaniem.

Czas realizacji: 28.03.2008 – 28.06.2008.

Finansowanie: Miasto Szczecin.

Projekt „Skąd się bierze woda?”

Cele projektu:

Program edukacyjny realizowany wspólnie z Zakładem Wodociągów i Kanalizacji w Szczecinie, a mający na celu promocję programu „Poprawa jakości wody w Szczecinie” finansowanego przez Fundusz Spójności

Działania:

Z okazji Dnia Ziemi zorganizowany został jarmark, podczas którego zaprezentowany został sprzęt ZWIK-u, rozdawane były sadzonki roślin ozdobnych oraz drzew. Podczas jarmarku zorganizowane zostały stoiska ZWIK, Zakładu Usług Komunalnych. Zorganizowany został również festyn edukacyjny dla dzieci z terenu gminy Kołbacz, podczas którego zaprezentowane zostały eksperymenty Eureka, bajki edukacyjne, konkursy dla dzieci itp. Kontynuowane były działania związane z wystawą edukacyjną nt. zasobów wody pitnej. Wyprodukowano 2 typy ulotek edukacyjnych.

Czas realizacji: 01.01.2008 – 30.12.2008.

Finansowanie: Zakład Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Szczecinie.

Projekt „Wzorcowa konserwacja reliktowych muraw kserotermicznych zachodniej części Pomorza – rezerwat Bielinek”

Cele projektu:

- Realizacja zaleceń ochronnych zaplanowanych w planie ochrony rezerwatu Bielinek. Przeciwdziałanie sukcesji w kierunku zakrzaczania i zadrzewiania muraw kserotermicznych (skuteczna eliminacja gatunków negatywnych), utrzymanie pożądanego stanu otwartych zbiorowisk murawowych.
- Przeciwdziałanie zniekształceniom warunków siedliskowych populacji rzadkich gatunków roślin (gatunki specjalnej troski).
- Poprawa warunków rozwoju roślin kserotermicznych na istniejących dotąd fragmentach muraw rezerwatu przez systematyczną eliminację zakrzaczeń i zadrzewień.

Działania:

Działania ochrony czynnej prowadzone były na obszarze 12 biochor, wg przedstawionego harmonogramu i zakresu zadaniowego, zgodnego z Zarządzeniem Wojewody Zachodniopomorskiego. Przeprowadzono wycinkę drzew zacięniających murawy na terenie rezerwatu. Dokonano eliminacji odrostów roślinności niepożądaney, wykoszono murawy kserotermiczne i usunięto pokos.

Efekty:

Zwiększenie nasłonecznienia muraw kserotermicznych, eliminacja gatunków niepożądanych i antropogenicznych zagrażających cennym gatunkom roślin chronionych. Poprawa warunków siedliskowych gatunków ujętych w Polskiej czerwonej księdze roślin.

Czas realizacji: projekt jest zadaniem długoterminowym (projekt zawieszony).

Finansowanie: środki własne.

Projekt „Rewitalizacja łąk i pastwisk Międzyodrza oraz użytku ekologicznego „Rozlewiska Kostrzyneckie”

Cele projektu:

- Zwiększenie bioróżnorodności na obszarach Natura 2000,
- Rewitalizacja (odtworzenie) łąk i pastwisk poprzez wycinkę łoży i trzciny,
- Trwałe zabezpieczenie obszarów poprzez przywrócenie gospodarki łąkarskiej i pastwiskowej,
- Zwiększenie wiedzy rolników w zakresie realizacji Krajowego Programu Rolno-środowiskowego oraz Zwykłej Dobrej Praktyki Rolniczej,
- Zwiększenie powierzchni rewitalizowanych obszarów oraz przyjaznej dla przyrody gospodarki łąkarskiej poprzez włączenie 5-10 rolników do Krajowego Programu Rolno-środowiskowego .

Działania:

W przeciągu 3 lat trwania projektu wykonaliśmy zadania zgodnie z przewidywanym harmonogramem tzn. wykonano koszenie łąk na Międzyodrzu i wykoszono łąki i pastwiska na terenie użytku ekologicznego "Rozlewisko Kostrzyneckie". Zabiegi można uznać za rewitalizację tych obszarów i przywrócenia na nich stałej gospodarki łąkarskiej i użytkowania pastwiskowego, ponieważ mamy gwarancję kontynuacji zabiegów w latach kolejnych.

Zabiegi zostały przeprowadzone łąkach położonych w obrębach geodezyjnych Stara Rudnica i Stary Kostrzynek, gmina Cedynia, powiat Gryfino, oraz w obrębie Międzyodrza, gmina Gryfino, powiat Gryfino. Grunty te znajdują się na terenie Parku Krajobrazowego Doliny Dolnej Odry (Międzyodrza) i Cedyńskiego Parku Krajobrazowego utworzonego 1 kwietnia 1993 roku i jednocześnie na terenie użytku ekologicznego „Kostrzyneckie Rozlewisko” utworzonego 28 kwietnia 1993 roku, na obszarze 746 ha, w celu ochrony starorzecza Odry oraz fragmentów łąk i pastwisk. W obu przypadkach wytyczone tereny są miejscem rozmnażania się, żerowania, odpoczynku i licznych gatunków ptaków, płazów, gadów i ssaków.

W dniu 21 lipca 2004 roku na podstawie Rozporządzenia Ministra Środowiska tereny te znalazły się na Obszarze Specjalnej Ochrony Ptaków „Dolina Dolnej Odry” - chronionym w ramach europejskiej sieci obszarów chronionych Natura 2000

Zabiegi miały na celu przywrócenie ekstensywnego użytkowania łąk i pastwisk na terenach zalewowych (położonych w pobliżu rzeki Odry) zarastających łożami i szuwarami, a w efekcie poprawę warunków siedliskowych dla ptaków związanych z tymi ekosystemami. Zabiegi były prowadzone zarówno na gruntach rolników indywidualnych, jak i na gruntach będących w zarządzie Zespołu Parków Krajobrazowych Doliny Dolnej Odry (ZPKDDO)

w Gryfinie. W ramach projektu w latach 2005-2007 były przeprowadzone zabiegi koszenia łąk i pastwisk oraz usuwania wierzby łoży. Zabiegi były prowadzone głównie na działkach zewidencjonowanych jako łąki i pastwiska, co miało pozwolić na ich użytkowanie w kolejnych latach z pieniędzy uzyskanych z dopłat bezpośrednich lub dopłat

w ramach programów rolno środowiskowych, a tym samym pozwoli na utrwalenie efektów projektu.

W zakresie eliminacji łoży efekty projektu nie są zadowalające. Zabiegi te okazały się bardzo kosztowne i pracochłonne, dlatego też zgodnie z wnioskiem przesłanym do GEF przesunęliśmy środki na te zabiegi na przedłużenie okresu trwania projektu i wykonanie jeszcze jednej tury zabiegów.

Drugim istotnym elementem projektu była część dotycząca promocji Krajowego Programu Rolnośrodowiskowego mająca na celu włączenie możliwie jak największej ilości rolników i jak największego areалу do KPR. Projekt zakładał włączenie do programów rolnośrodowiskowych 10 rolników, a także działania edukacyjne promujące KPR.

W ramach projektu Federacja Zielonych GAJA rozpoczęła działalność doradczą dla rolników. Ta część projektu rozwinęła się bardzo intensywnie w roku 2007 dzięki pozyskaniu dotacji z Funduszu Współpracy na prowadzenie działalności doradczej dla rolników w wysokości 44 091,28 euro. Dzięki tej dotacji w biurze FZ GAJA został utworzony „Punkt doradczy dla rolników przyjaznych przyrodzie”, który udziela bezpłatnych porad dla rolników chcących przejść na ekologiczne metody produkcji, bądź włączyć swoje gospodarstwa do programu rolnośrodowiskowego. Zakończenie realizacji projektu PHARE zbiegło się z zakończeniem niniejszego projektu. W ramach projektu wydana została także publikacja edukacyjno-informacyjna.

Efekty:

W wyniku wykonanych prac zostały przywrócone dogodne warunki bytowania i żerowania dla bociana białego, bociana czarnego, derkacza, bataliona. Przywrócona została i utrzymana gospodarka łąkarska i pastwiskowa na zrewiatlizowanych terenach rolniczych

Przeprowadzone zabiegi doprowadziły do przywrócenia i zachowanie ekstensywnego użytkowania niewielkiej powierzchni łąk i pastwisk, koniecznego dla właściwej ochrony ptaków wymienionych w załączniku 1 Dyrektywy Ptasiej UE.

Podczas realizacji prac dzięki przeprowadzonym zabiegom „przebudowany” został skład gatunkowy siedlisk, a przede wszystkim udało się odtworzyć mozaikę siedlisk dzięki eliminacji trzcinowisk. Dzięki realizacji projektu mieliśmy okazję zaobserwować wycofującą się z dawnych łąk i pastwisk trzcinę, którą zastępowały inne gatunki typowe dla łąk jedno i dwukośnych. W miarę kolejnych lat trwania projektu postępująca przebudowa struktury gatunków roślin doprowadziła do 100% odtworzenia cennych podmokłych użytków zielonych.

Już w roku 2006 po pierwszej turze zabiegów zaobserwowano zdecydowanie większą ilość ptaków siewkowatych i wodno-błotnych, niż w latach ubiegłych, co świadczyło o pozytywnym efekcie zabiegów z 2005 roku. Udane lęgi z roku 2006 podtrzymały efekty w roku 2007 co dobrze rokuje dla odbudowy populacji ptaków siewkowatych i wodnobłotnych w kolejnych latach.

Dzięki zabiegom przeprowadzonym na Kostrzyńskim Rozlewisku została stworzona swoista mozaika krajobrazu naturalnego i budujących go siedlisk, co ma bardzo ważne znaczenie dla ptaków występujących na tym terenie. Przywrócenie ekstensywnego użytkowania łąk i pastwisk przyczyniło się do powrotu na te tereny ptaków lęgowych krajobrazu rolniczego: bociana białego *Ciconia ciconia*, derkacza *Crex crex* i gąsiorka *Lanius collurio*. W latach 2006-2007 zaobserwowano stopniowy wzrost populacji derkacza na tym terenie. Przed rozpoczęciem zabiegów w 2005 r. stwierdzono tu od 3-5 odżywających się samców, natomiast w 2007 r. ilość wzrosła do 8-10 sztuk. W 2007 roku odnotowano również 1 szt. gąsiorka, który nie był tu wcześniej spotykany.

Przywrócenie ekstensywnego użytkowania łąk i pastwisk miało również bardzo istotne znaczenia dla niektórych gatunków ptaków lęgowych często obserwowanych na terenie realizacji projektu, a w szczególności dla: kani czarnej *Milvus migrans*, kani rudej *Milvus milvus*, bielika *Haliaeetus albicilla*, orlika krzykliwego *Aquila pomarina* i żurawia *Grus grus*

oraz dla ptaków wodno-błotnych : błotniaka stawowego *Circus aeruginosus*, błotniaka zbożowego *Circus cyaneus* i błotniaka łąkowego *Circus pygargus*.

Wszystkie wymienione gatunki ptaków mają swoje miejsca lęgowe zlokalizowane na terenie Międzyodrza i użytku ekologicznego, w jego pobliżu, bądź w okolicznych lasach. Dzięki wykonanym zabiegom stworzone zostały dogodne warunki zaspakajania ich potrzeb lęgowych, żerowiskowych, noclegiskowych i odpoczynku.

Do najciekawszych obserwacji na terenie użytku ekologicznego należy zaliczyć duże koncentracje żurawi dochodzące do 600 sztuk, bocianów czarnych 15 szt. bocianów białych do 30 szt. W okresie zimowym bytuje tu do 300 szt. łabędzi krzykliwych.

Poza wymienionymi gatunkami z załącznika nr 1, Kostrzyńskie Rozlewisko jest również ważnym miejscem dla kilkunastu tysięcy ptaków m.in. bielaczek, czernica, gęgawa, gęś białoczelna, gęś zbożowa, głowienka, krakwa i nurogęś, cyraneczka, krzyżówka, łabędź niemy, które bytują tu w zimie i w czasie wiosennych i jesiennych migracji.

Przeprowadzone obserwacje i sporządzona dokumentacja fotograficzna potwierdzają pozytywne efekty przeprowadzonych zabiegów.

W 2006 i 2007 roku na obszarze użytku ekologicznego „Kostrzyńskie Rozlewisko” był również realizowany projekt „Ochrona obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 w woj. zachodniopomorskim” finansowany ze środków Fundacji Ekofundusz. W ramach tego projektu na obszarach Natura 2000 utworzonych na terenie woj. zachodniopomorskiego przeprowadzono zabiegi ochrony czynnej. Wniosek na wykonanie zabiegów został przygotowany przez zarządców poszczególnych obszarów Natura 2000 i Biuro Konserwacji Przyrody w Szczecinie – gospodarstwo pomocnicze Wojewody Zachodniopomorskiego. Na terenie ostoi Dolina Dolnej Odry zabiegi polegały na koszeniu łąk w ciągu 2 lat , na powierzchni 85 ha , z tego 55 ha na Kostrzyńskim Rozlewisku. W ramach tego projektu były koszone powierzchnie, na których od 15 lat nie była prowadzona gospodarka rolna. W tym przypadku koszone były działki zewidencjonowane jako nieużytki.

Dzięki realizacji projektu Federacja Zielonych GAJA zdobyła kolejne doświadczenia w zakresie wykonywania zabiegów ochronnych w terenie trudnym i bardzo trudnym. Nawiązaliśmy współpracę z podmiotami gotowymi do wykonywania tego typu prac. Bardzo istotna jest także dla nas rozbudowa bazy sprzętowej organizacji, dzięki której uzyskujemy znacząco niezależność przy tego typu pracach, a także obniżamy koszty ponoszone na realizację prac.

Czas realizacji: projekt jest zadaniem długoterminowym (projekt zawieszony).

Finansowanie: środki własne.

Inne działania

Członkostwo w **Związku Stowarzyszeń Polska Zielona Sieć** (www.zielonasiec.pl).

Członkostwo w **Coalition Clean Baltic** (www.ccb.se).

Członkostwo w **Radzie Społeczno – Konsultacyjnej ds. budowy „Gazoportu”**.

Członkostwo w **Zespole ds. Zieleni Miejskiej** w Szczecinie.

Członkostwo w **Krajowej Komisji ds. Ocen Oddziaływania na Środowisko**.

Członkostwo w **Polsko – Niemieckiej Radzie Ochrony Środowiska**.

Członkostwo w **Polsko – Niemieckiej Komisji Sąsiedzkiej ds. Ochrony Środowiska**.

Członkostwo w **Komitecie Monitorującym Wdrażanie Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego**.

Członkostwo w **Radzie Społeczno – Naukowej Leśnego Kompleksu Promocyjnego „Puszcze Szczecińskie”**.

Działania popularyzujące eliminację fosforanów ze środków czystości i środków piorących w ramach międzynarodowego projektu **„Ocalmy Bałtyk” (Swedish Society for Nature Conservation)**. W ramach projektu rozprowadzono ulotki informujące o skutkach zanieczyszczenia wód miogenami, głównie związkami fosforu, a także prezentowano wystawę tematyczną w szkołach podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych województwa zachodniopomorskiego i lubuskiego. W ramach realizacji niniejszych działań odbyło się również międzynarodowe spotkanie robocze krajów uczestniczących w projekcie (Swedish Society for Nature Conservation, Sztokholm, wrzesień 2008).

Członkostwo w **KOALICJI „POLSKA WOLNA OD GMO”**.

Rozpoczęcie działań związanych z opracowaniem **krajowego programu ochrony norki europejskiej (*Mustela lutreola* L., 1761)**. W ramach niniejszego działania wygłoszony został referat „Elaboration of conservation programme of endangered European mink (*Mustela lutreola* L., 1761) in Poland”, podczas 26-go Mustelid Colloquium (Budapeszt, 28.-31.08.2008).

W 2008 r. zorganizowane zostały również **obchody 15-tej rocznicy powstania Federacji Zielonych „GAJA”**. W ramach obchodów odbyły się:

- Jarmark Ziemi na Placu ks. Bogusława X, 06.-07.09.2008,
- Gra Miejska „Ocal wieloryby!”, 06.09.2008,
- Wycieczka Odwiedź miejsca naszych projektów!”, 20.09.2008.

Obchody zrealizowane zostały dzięki wsparciu finansowemu Zakładów Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Szczecinie, Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Szczecinie, Portu Szczecin – Świnoujście, Zakładów Chemicznych „POLICE” SA, Banku Ochrony Środowiska S.A., SEC Szczecińska Energetyka Ciepła, Multimediiów Polska, Ibis Hotel Szczecin Centrum, Hotelu Etap. Działania objęte zostały patronatem medialnym Gazety Wyborczej Szczecin i Polskiego Radia Szczecin.

Raport sporządził:
Jakub Skorupski

Szczecin, 5. lutego, 2008